

MƏMMƏDOV EMİN

KURS İŞİ

MÖVZU: Xarici investisiya, tənzimləmə, cəlbətmə formaları

GİRİŞ

Xarici investisiyalar, tənzimləmə və cəlbətmə formaları ölkənin iqtisadi mənzərəsinin tərkib hissəsidir. Onlar kollektiv şəkildə xarici mənbələrdən kapital, texnologiya və təcrübə axınına töhfə verir, iqtisadi artımı, iş yerlərinin yaradılmasını və texnoloji tərəqqini dəstəkləyirlər.

Xarici İnvestisiya:

Xarici investisiya dedikdə, bir ölkədən olan şəxslər, şirkətlər və ya hökumətlər tərəfindən başqa ölkədə yerləşən aktivlərə və ya müəssisələrə kapital, resurslar və ya təcrübənin yerləşdirilməsi nəzərdə tutulur. Müxtəlif formalarda ola bilər, məsələn:

Birbaşa Xarici İnvestisiya (BXİ): XBİ xarici investorun başqa ölkədəki biznes müəssisəsində davamlı maraq yaratması zamanı baş verir. Bu, çox vaxt texnologiyanın, idarəetmə bacarıqlarının və bazara çıxışın ötürülməsi ilə müşayiət olunan əhəmiyyətli bir sahiblik və ya nəzarət səviyyəsini əhatə edir.

Portfolio investisiyası: Portfolio investisiyası xarici təşkilatlar tərəfindən buraxılan səhmlər, istiqrazlar və ya qarşılıqlı fondlar kimi maliyyə aktivlərinin alınmasını nəzərdə tutur. XBİ-dən fərqli olaraq, portfolio investisiyası investisiya edilmiş şirkət üzərində birbaşa nəzarət və ya təsir tələb etmir, lakin diqqəti maliyyə gəlirlərinin əldə edilməsinə yönəldir.

Trans-sərhəd birləşmələri və satınalmaları (M&A): Transsərhəd M&A fəaliyyətləri şirkətlərin milli sərhədlər boyunca alınması və ya birləşməsinə əhatə edir. Bu investisiya forması xarici investorlara nəzarəti əldə etməyə, bazarda iştirakını genişləndirməyə, yeni texnologiyalara çıxış əldə etməyə və ya əməliyyatları birləşdirərək sinerji əldə etməyə imkan verir.

Tənzimləmə:

Xarici investisiyaların tənzimlənməsi xarici investisiyaların daxil olmasını, fəaliyyətini və qorunmasını tənzimləyən hüquqi və siyasi çərçivələri əhatə edir. Bu qaydalar xarici investorların və ev sahibi ölkənin maraqlarını balanslaşdırmaq məqsədi daşıyır. Xarici investisiyaların tənzimlənməsinin əsas aspektlərinə aşağıdakılar daxildir:

İnvestisiyaların təşviqi: Hökumətlər xarici investisiyaları cəlb etmək üçün investisiya təşviqi agentlikləri və təşəbbüslər yaradırlar. Bu qurumlar məlumat verir, investisiya proseslərini asanlaşdırır, stimullar təklif edir və ölkəyə investisiya qoymağın faydalarını təbliğ edir.

İnvestisiyaların Yoxlanması və Təsdiqləri: Bir çox ölkədə, xüsusən də milli təhlükəsizlik, strateji maraqlar və ya rəqabətlə bağlı məsələlərə həssas hesab edilən sektorlarda xarici investisiyaları nəzərdən keçirmək və tənzimləmək mexanizmləri var. Bu yoxlama prosesləri xarici investisiyaların milli məqsədlərə uyğun olmasını və yersiz risklər yaratmamasını təmin edir.

Mülkiyyət Məhdudiyyətləri: Hökumətlər xüsusi sektorlarda və ya sənayelərdə xarici mülkiyyətə və ya nəzarətə məhdudiyyətlər qoya bilər. Bu məhdudiyyətlər milli maraqları qorumaq, strateji aktivləri qorumaq və ya həssas sektorlar üzərində nəzarəti saxlamaq üçün həyata keçirilir.

Hüquqi Mühafizə və Mübahisələrin Həlli: Xarici investorlar hüquqi təminatlar və mübahisələrin effektiv həlli mexanizmlərinə çıxış tələb edirlər. Hökumətlər özgəninkiləşdirməyə, milliləşdirməyə, ayrı-seçkiliyə qarşı təminat verə və investisiya

mübahisələrini həll etmək üçün ixtisaslaşdırılmış məhkəmələr və ya beynəlxalq arbitraj mexanizmləri yarada bilər.

Cəlb etmə formaları:

Hökumətlər xarici investisiyaları cəlb etmək üçün müxtəlif cəlb etmə formalarından istifadə edirlər:

Təşviqlər və Vergi güzəştləri: Hökumətlər xarici investorlara maliyyə və qeyri-maliyyə stimulları təklif edir. Bunlara vergi güzəştləri, gömrük rüsumlarından azadolmalar, investisiya qrantları, subsidiyalar və ya xüsusi sektorlarda və ya regionlarda sərmayə ilə bağlı xərclərin və risklərin azaldılması üçün imtiyazlar daxil ola bilər.

İnfrastrukturun inkişafı: Nəqliyyat şəbəkələri, telekommunikasiya, enerji təchizatı və sənaye zonaları daxil olmaqla yaxşı inkişaf etmiş infrastruktur xarici investorları cəlb edir. Güclü infrastruktur əməliyyat xərclərini azaldır, əlaqəni artırır və səmərəli biznes əməliyyatlarını asanlaşdırır.

Bacarıqlı işçi qüvvəsi və təhsil: Bacarıqlı və təhsilli işçi qüvvəsi xarici investorlar üçün əhəmiyyətli bir cazibədir. Təhsilə, peşə hazırlığına və bacarıqların inkişafına sərmayə qoyan ölkələr biznesin ehtiyaclarına cavab verən işçi qüvvəsi yaradır və investisiya üçün əlverişli mühit yaradır.

Bazara Giriş və Liberallaşma: Ticarətin liberallaşdırılmasını qəbul edən, giriş maneələrini azaldan və xarici investisiyalar üçün sektorları açan hökumətlər beynəlxalq investorları cəlb edir. Bazara çıxışı asanlaşdırmaqla ölkələr xarici biznesin öz iqtisadiyyatlarına daxil olması və fəaliyyət göstərməsi üçün imkanlar yaradır.

Siyasi və İqtisadi Sabitlik: Siyasi idarəçilikdə sabitlik, iqtisadi siyasət və qanunun aliliyi xarici sərmayələrin cəlb edilməsi üçün mühüm amillərdir. Sabit makroiqtisadi

mühit, aşağı inflyasiya, şəffaf tənzimləmə bazası və siyasi sabitlik nümayiş etdirən ölkələr daha çox cəlbedici investisiya istiqamətləridir.

Xarici investisiya, tənzimləmə və cəlbətmə formaları ölkənin investisiya mənzərəsini formalaşdıran bir-biri ilə əlaqəli elementlərdir.